

Týždeň Daga Daniša. S Jánom Kuciakom nemal problémy len Kočner

- CZ24 News | 6. února 2021

V rubrike 7 dní v kocke komentujeme štyri hlavné udalosti týždňa.

1. Súmrak oligarchov

Najsilnejšou udalosťou týždňa je zrejme zadržanie podnikateľa a oligarchu Jozefa Brhela. Tento prekvapujúci krok ukazuje, že pred stíhaním už nie je chránený nikto. Brhel totiž patril k najvyššie postaveným oligarchom, ktorí si dávali pozor, snažili sa pohybovať v legálnej rovine a neznižovali sa k tvrdým kriminálnym praktikám (ako to robili bôdörövcí).

Médiá Brhelovi vyčítali sponzorovanie Smeru a klientelizmus, resp. pridelenie miliónových tendrov vopred určeným víťazom. Jeho biznis bol vnímaný ako nemorálny, no nie kriminálny. Klientelizmus – ako systém známostí, služieb a protislužieb – je predsa univerzálny, celosvetový problém, ktorý sa nezvykne riešiť raziami a väzobným stíhaním.

Ukázalo sa však, že zdanie klame. Brhel je stíhaný pre podozrenia, že organizoval rozsiahly korupčný systém. Navyše celkom zvrátený: neboli to podnikatelia, ktorí odovzdávali úplatky skorumpovaným úradníkom. Bolo to naopak. Úplatky, ktoré práčne vyzbierali úradníci Finančnej správy, končili vo vreckách oligarchov. Pretože vystupovali ako vlastníci úradov.

Podobné schémy fungovali aj v štátnej Pôdohospodárskej platobnej agentúre, ktorá patrila Kvietikovi (podnikateľovi z pozadia SNS), a v polícii, ktorú riadil oligarcha Norbert Bödör.

Ak sa na stíhanie oligarchov pozrieme z nadhľadu, môžeme to vidieť ako tretí historický, prelomový zápas proti zločinu.

Prvým bolo ukončenie primitívnej mafiánskej éry 90. rokov, keď bol zadržaný Mikuláš Černák a po ňom aj sýkorovci a ďalšie skupiny. Trvalo to viac ako desať rokov, no s happy endom. Krvavá výpalnícka éra mafie sa skončila.

Druhým bolo stíhanie Jozefa Majského a podvodníkov z veľkých nebankových spoločností, ktorí okradli Slovákov o stovky miliónov korún. Ani tento typ „biznisu“ už na Slovensku nefunguje. Aspoň nie vo veľkom...

Treťou podobou zápasu so zločinom je stíhanie oligarchov Kvietika, Bödöra a Brhela – za organizovanie klinetelistických a korupčných skupín, ktoré parazitovali na verejných zdrojoch.

Po tomto údere si už zrejme nikto nedovolí prekročiť hranice únosnosti – a prisvojiť si políciu, daňovú správu či iné štátne úrady.

Samozrejme, egoizmus, korupcia a zločin tu ostanú. Patria k povahe ľudstva a spoločnosti (hlavne takej spoločnosti, kde sú najvyššou hodnotou peniaze). No zrejme už neuvidíme extrémny z divokej éry Ficovej vlády, kde bol jadrom politiky biznis.

K povahe ľudstva a spoločnosti totiž patrí aj zápas so zlom. A hľadanie rovnováhy medzi súkromným a verejným záujmom.

2. Zlatý kľúčik a Ján Kuciak

Muž, ktorý naplno roztočil špirálu udaní a stíhaní, sa volá Ludovít Makó. Riadil Kriminálny úrad Finančnej správy. Teda: robil biznis. Keď ho po voľbách vyšetrovatelia zadržali a posadili do väzby, okamžite začal výmenou za prepustenie udávať každého, o kom niečo vedel: oligarchu Bödöra ako šéfa organizovanej skupiny, špeciálneho prokurátora Kováčika, Lučanského, Imreczeho, Brhela, policajtov, siskárov...

Makó vyšetrovateľom porozprával aj o tom, ako oligarcha Bödör cez daňové razie a políciu pritlačil na jedného z podnikateľov, aby ho obral o nitriansky hotel Zlatý kľúčik. Hotel nechal prepísať na svojich známych. Následne si vybavil miliónové dotácie z Pôdohospodárskej platobnej agentúry, za ktoré Zlatý kľúčik prerobil na veľký luxusný hotel. Formálne hotel vlastnili malí podnikatelia s nárokom na dotácie, reálne patrili Bödörovi.

Na tvrdeniach Makóa je zaujímavé to, že potvrdzujú predpoklady novinára Jána Kuciaka z roku 2017. Ján Kuciak priniesol zistenia, že luxusný hotel Zlatý kľúčik, zrekonštruovaný za štátne peniaze, pravdepodobne patrí Bödörovi. Cez záložné práva k nehnuteľnosti. Okrem toho Kuciak pracoval aj na odkrývaní ďalších „projektov“ bödörvcov, čo mladého Bödöra značne znervózňovalo.

Koncom roka 2017 Bödör začal spolupracovať s Kočnerom na lustrovaní a sledovaní novinárov.

Vo februári 2018 bol Ján Kuciak zavraždený. Objednávateľom mal byť Marian Kočner.

Vyšetrovanie však ukazovalo na podozrenia, že v istej fáze mal byť o vražde novinára v réžii Kočnera informovaný aj Bödör. Kočnerov kamarát. Práve bödörvci vo vedení NAKA mali Kočnera pravidelne informovať o postupe vyšetrovateľov Kuciakovej vraždy (pôvodne riešili taliansku stopu).

Či a kedy mal byť Norbert Bödör informovaný o vražde novinára, vyšetrovatelia nezistili. Po výpovedi Makóa by sa však k tomu mohli vrátiť.

Ukazuje sa, že motív zastaviť Jána Kuciaka nemusel mať len Kočner, ale aj ďalšia agresívna skupina, s ktorou veľmi úzko spolupracoval.

3. Matovič sa stiahol

Premiér Matovič vo štvrtok opäť prekvapil. Z rádia Expres odkázal vláde, že sa nebude zúčastňovať na rokovaní o pandemických opatreniach. Vraj chce sporné rozhodnutie o otváraaní škôl nechať na SaS a Za ľudí. Čo je zvláštny postoj, lebo väčšinové postavenie má vo vláde OĽaNO.

Trucovanie premiéra pritom nie je nijaká novinka. Vlastne sa len opakuje to, čo sme videli v novembri a decembri. Plošné testovanie vtedy neprinieslo sľubovanú „atómovú zbraň“ a uvoľňovanie opatrení (dopadlo to tak, ako varovali experti). Premiéra to natoľko sklamalo, že sa koncom decembra vytratil.

Teraz pozorujeme presne to isté. Celoštátne testovanie, na ktoré tvrdohlavo naliehal, pomohlo len čiastočne (dopadlo to tak, ako varovali experti). Po predohre v podobe celoslovenských manévrov mali prísť programové opatrenia v ohniskách. Vráťane masívneho testovania a karanténneho režimu v najviac zamorených okresoch. Lenže, neprišli... Opäť to nemá kto dotiahnuť. V hlave premiéra bol už kopec iných nápadov. Napríklad s facebookovými anketami o podpore rodín.

Do toho prišli nie veľmi presvedčivé výsledky testovania, vzbura Borisa Kollára (ktorý ďalšie kolá odmietol), hnev starostov, kritické hlasy zamestnávateľov... A Matovič opäť zvesil hlavu.

Tak veľmi veril, že po celoštátnom testovaní tu bude mať standing ovation. Ako odmenu za tvrdosť, s akou do toho išiel. A nič. Len piskot.

To bude asi hlavný dôvod, prečo sa predseda vlády (už opäť) nechce zapojiť do otázky ako ďalej.

Škoda. Lebo práve teraz by mala vláda naplno a cielene zabráť tam, kde je najväčší problém: Trnava, Hlohovec, Galanta, Dunajská Streda, Košice (onedlho zrejme aj Bratislava). A popri tom by mala premyslene a opatrne otvárať školy a časom aj časť obchodov (mimo ohnisk). Iste, je to možno riskantné, no je to aj nevyhnutné. Človek predsa potrebuje na prežitie viac ako obchod s potravinami a wifi.

4. Robin Hood na Wall Street

Koncom minulého týždňa sa stala doteraz nevídaná vec. Americkými akciovými trhmi otriasli čierni pasažieri z ulice. Nepozvaní hostia. Spoločným postupom slušne zarobili – a spôsobili straty veľkým investičným fondom.

Išlo o skupinu malých amatérskych investorov, ktorí si dohadovali spoločný postup cez sociálne siete (resp. cez fóra Reddit). Zmobilizovali sa tak dobre a presne, že dokázali nabúrať plány veľkých investičných skupín, ktoré stavili na pokles ceny akcií vybraných spoločností. Nakoniec však ich ceny po spoločnej intervencii malých „obchodníkov“ neklesali, ale stúpali. Veľké fondy tým donútili, aby so stratami vycúvali zo svojich plánov.

Tento týždeň sa amatérski investori zamerali na zvyšovanie ceny striebra.

Pobúrení dravci z Wall Street začali okamžite žiadať tvrdšiu reguláciu pre investovanie „plebsu“. Malých investorov z Redditu obvinili zo špekulácií, manipulácií trhov a podvodných praktík.

Teda presne z toho, čomu sa roky sami venujú – no bez konkurencie z radov menších nepozvaných hostí. Zvykli si, že trh a ceny akcií ovplyvňujú oni. Nie nímami, ktorí „obchodujú“ cez smartfón.

Úspech drobných investorov a ich schopnosť obrať o časť ziskov veľké fondy pôsobí sympaticky. Jedna z aplikácií, cez ktoré obchodujú, sa volá Robinhood, médiá ich útok komentujú ako „ľud verzus

Wall Street“. Lídri malých investorov hlásajú, že im ide o nové, spravodlivejšie rozdelenie bohatstva. Ich kroky podporil aj šéf Tesly Elon Musk.

Investovanie cez jednoduché mobilné aplikácie je zrejme fenomén, ktorý má budúcnosť. Tak ako majú budúcnosť iné amatérske služby (taxi, ubytovanie).

Otázne je len to, či sú pokusy o sofistikované investovanie na burze tým správnym terénom pre bežných ľudí. A pre ich skromné úspory. Predpokladáme, že sú pred nimi len dve možnosti. Buď si časom spočítajú, že ich peniaze slúžia ako planktón, ktorý zhltnú väčšie ryby. Alebo raz s prekvapením zistia, že za koordináciou ich nákupov nie je nijaký Robin Hood, ale jeden z väčších hráčov, ktorý ich len využíva.

Samozrejme, ešte je tu aj tretia možnosť. Že si nespočítajú nič. A nič nezistia.

Autor: Dag Daniš

Zdroj: <https://www.postoj.sk>